

Marrum door de eeuwen heen, deel 8

geschreven door Henk Hoekstra

Het sportgebeuren moest in 1945 weer volledig van de grond komen. Een geschikt terrein was eerst nog niet voorhanden, maar achter de boerderij van D.Y. v.d. Werff kon je al gauw achter een bal aanlopen. Voetballen en kaatsen, daar bleef het voorlopig bij. Maar al spoedig kwam een terrein tussen Marrum en de molen beschikbaar, dat was een hele aanwinst. Een aantal gemotiveerde personen maakten zich sterk om alles in goede banen te leiden. Met vallen en opstaan is dat redelijk gelukt. Alle mogelijkheden werden gebruikt en uitgebreid.

Historische elftalfoto VV Marrum. Bovenste rij v.l.n.r.: Ype Witteveen, Klaas Steen, Johannes Plantinga, Piet Homsma, Tinus Wijma, Frans Slager, Jan Witteveen, Teake Dijkman, Sjors Bijlstra. onderste rij Otte Fennema, Durk Planting, Fedde v/d Meulen, Halbe v/d Meulen, Sietse Kok, Piet Kok. (Bron: facebookpagina van vv Marrum)

De overheid zag het belang van de sport ook in en na verloop van tijd kwam er een gymnastieklokaal, dat zal in de 70-er jaren zijn geweest. Zo kreeg ook de zaalsport een goed onderkomen. Je kunt wel zeggen, op het gebied van sport is hier weinig stilstand geweest, maar wel veel vooruitgang. Zo kregen naast voetbal en kaatsen ook andere zaken de aandacht, zoals tennis, zaalvoetbal, gymnastiek, volleybal, korfbal, kracht- en verdedigingssport. Maar ook tafelsport, biljarten, schaken, dammen, sjoelen, rummykub en koersbal. Al met al, voor elk wat wils. Voor wie de behaalde uitslagen belangrijk zijn, kan in het Sportblad heel goed terecht.

Optocht M.G.V.V. (Marrumer Gymnastiek- en Volleybalvereniging) in de Trijetunen in 1968, v.l.n.r.: helemaal links Maaïke Wijbenga?, Aukje Weyer, Dineke Vellinga, Houwina Hofman-Mennema, Joke Dijkstra? Afke Terpstra-v.d. Veen. (Foto geplaatst door Houwina Hofman-Mennema op de facebookpagina Marrumers.)

We zijn inmiddels 1950. In de landbouw komt meer en meer verandering. Tractoren beginnen langzaam de paarden te vervangen. Er worden machines aangeschaft of vervangen voor betere exemplaren. Het aantal medewerkers kan zo worden verkleind, waardoor velen al vroeg in de WW geraken. Zo lopen er eind december veel werklozen rond in het dorp, een veel voorkomend verschijnsel in die tijd. Maar in de daarop volgende winters vindt men daar iets op. De landaanwinning! Achter het Schoor en Wierum stonden die werkzaamheden wat op een laag pitje. Maar begin Januari 1954 worden er 2 bussen ingelast om werkloze personen op te halen, om slikwerk uit te voeren in het Wad achter genoemde plaatsen. Men moest zelf gereedschap meenemen en voedsel voor de hele dag, de laarzen waren gratis. De ploegen bestonden uit 7 man, waarvan één 'putbaas'. Zoveel meter greppels graven per dag, wat nauwkeurig wordt bijgehouden. Bij te weinig gegraven meters per week werd dit in het loon gekort, maar het teveel werd niet uitbetaald. Het werk is wel te doen, maar die koude voeten is het ergste, soms duurt het tot bedtijd, voor je voeten weer warm zijn. Aan het einde van de week hebben we zo'n tien gulden meer bij elkaar gescharreld dan in de WW!

Slikwerkers op het Noorderleeg, 1953, (Bron: Fries Fotoarchief; Lijempcollectie)

De volgende winter is het weer van hetzelfde laken en pak, zo'n drie maanden aaneen. De volgende winters zijn we binnendijks bezig met het dichtmaken van sloten om grotere stukken land te verkrijgen. Door het met handwerk afgraven wordt de kruin van het land met kipkarren in de sloot gereden en zo geëgaliseerd. Dat heeft zo een aantal jaren geduurd. Maar in de 60-er jaren zijn het aantal arbeidsplaatsen in de landbouw en de veeteelt zo teruggelopen, dat velen ander werk moeten zoeken. Dat lukt de meesten wel, want in de fabrieken in de stad worden veel mensen gevraagd. Het is echter wel een aardverschuiving, waar je ontzettend aan moet wennen.

Wat er in de laatste 60 jaar niet is veranderd, is bijna niet op te noemen. Telefoon en radio was er al, maar toen kwam de televisie, de bandrecorder, de cassette, de video, de cd, de dvd en de computer. Dat gaat zo maar door, want ieder jaar komt er weer wat nieuws in de handel. Op alle gebied gaat de techniek met sprongen vooruit en dit is bijna niet bij te houden. Sommige bedrijven zijn gestopt en anderen zijn ontstaan of hebben zich verder ontwikkeld. Autobedrijven rijzen uit de grond, een bouwmarkt, een supermarkt, een groot vervoersbedrijf, er is van alles te doen in Marrum. Veel kleine zelfstandigen duiken op uit het niets en voorzien in allerlei behoeften. Je kunt het niet bedenken of het is er. Om enkele te noemen: Bêd en Brochje, Herberg Godot, de Seedykster Toer, het Cafeteria, een Diëtiste, een Pedicure, Kapsters naar eigen smaak,

Wiltenburg schaatsen, Kleding en reparatiewerk, Heephûs, bel. en adm., Leistra, de Letterstudio, W. Bijlstra, Smash visuals, Pizza's en de Chinees. Waarschijnlijk nog veel meer, maar die zijn bij de geïnteresseerden wel bekend.

In 1990 kwam het in Marrum tot een eerste Dorpsreünie met zo'n 1300 gasten. Het werd een onverdeeld succes. Het elkaar weerzien, voor sommigen na meer dan 40 jaar. Verheugd, ontroerend en soms ook verdrietig. Er waren zoveel weggevallen in zo'n lange tijd. Overdag waren er veel attracties in en rond het dorp, met elkaar eten en 's avonds een prachtige revue. Een dag, om met genoeg op terug te zien. Natuurlijk zijn er die dag talloze foto's gemaakt en een dvd van het hele gebeuren, zodat het geluid en de beelden nog eens weer terug te halen zijn.

Reüniecommissie 1990. Achter v.l.n.r.: Tinus Wijma, Henk Hoekstra, Hendrika Wierda-vd Woude, Annichje Boersma, An v. Wiltenburg-Bader, Cathrinus vd Veen. Voor v.l.n.r.: Henk Dijkstra, Germ Koldijk, Cees Wierstra, Andries Dijkstra, Klaas Boersma (Bron: Doarpsoangelegenheden Marrum-Westernijtsjerk, A. Dijkstra)

Dan komt de eeuwwisseling in zicht. Iets, waar met verschillende gevoelens naar wordt uitgekeken. Vooral op elektronisch gebied doen de wildste geruchten de ronde. De grootste pessimisten verwachten een totale administratieve chaos. Loonberekeningen, uitkeringen en verzekeringen zullen volledig in de soep lopen, geen fraai vooruitzicht. Maar als de klok 12 uur slaat en het jaar 2000 aanbreekt, verandert er niets en alle onheilsprofeten staan voor aap. Ondanks de hooggeschoolde wetenschap weet de mens kennelijk nog lang niet alles.

Als nuchtere Friezen zijn we hier in Marrum gewoon doorgedaan. Een nieuwe commissie is gevormd om ook in 2000 weer een reünie te organiseren. Dat is geen kleinigheid, alle mogelijke adressen opduiken, aanzeggen en vooruit laten betalen. Ook nu geven velen zich op, de één zo vlug mogelijk, de ander wacht tot het laatste moment van opgave. Maar uiteindelijk komt alles in kunnen en kruiken. Het is weer een geslaagde dag, maar het aantal buitenlanders is kleiner dan de vorige keer. De leeftijd begint een rol te spelen en de vorige reünie is immers nog maar zo kort geleden. Wel komen er deze keer meer jongeren op af, hun verleden is weer 10 jaar langer geworden.

De gebeurtenissen waarvoor de bevolking zich hier warm loopt buiten de normale sportactiviteiten, zijn de elfstedentocht op de schaats en op de fiets, de oudejaarsloop, de skeelertocht en de autocross. De meesten zijn voor zover mogelijk ieder jaar, maar de winterse

elfstedentocht was voor het laatst in 1997 en kan niet ieder jaar gehouden worden bij gebrek aan betrouwbaar ijs. Deze tocht staat bovenaan het lijstje, het is een Friese aangelegenheid en is wereldwijd bekend.

Zo rond 1993 werd het laatste deel der Deltawerken voltooid boven Ferwerderadeel. Een symbool daarvan is het monument op de zeedijk onder Marrum, geopend door de Commissaris de Koningin in Friesland, Dhr. Hans Wiegel. Een waterbouwkundig project, uitgevoerd volgens Plan D.

In November 2006 dreigt een catastrofe en wordt dat gedeeltelijk ook. Tijdens een west-noordwester storm stroomt het water over het Noorderleeg. Een groot aantal paarden is niet tijdig binnendijks gehaald en zoeken hun toevlucht op één van de dobben. Daar staan ze voorlopig veilig, maar met het wassende water proberen ze toch dicht bij de zeedijk te komen. Voor een deel belanden ze op een lagere dobbe, maar ook een deel lukt dat niet en die verdrinken jammerlijk. Die wel ontkomen zijn, staan dicht tegen elkaar aan gekleumd en wachten op bevrijding. Na een paar dagen en verschillende mislukte pogingen lukt het uiteindelijk een paar stoere meiden de paarden door het water naar de zeedijk te begeleiden. Een Huzarenstukje! Zo kwam Marrum op de wereldkaart te staan.

De redding van de paarden in 2006

Na nog een Dorpsreünie te hebben beleefd in 2010 met wind en regen en een voorzichtig kerkelijke opleving zijn we nu meer en meer beland in een tijd van computer, internet en mobieltjes. Geweldig handig, maar sociaal gezien niet bij voorbaat een vooruitgang. Ondanks dat blijft Marrum een begrip!

Wat in het voorgaande is beschreven, moet gezien worden als een bloemlezing uit het verleden. Niet wetenschappelijk, maar voor een groot deel op overlevering en persoonlijke ervaring gebaseerd. De eerste millennia steunen op de daarvoor bestaande lectuur en is een mengsel van werkelijkheid, vermoeden en fantasie. Het wereldgebeuren wordt slechts zijdelings aan geroerd, want daar ging het in dit geval niet om. Alleen maar om aan te geven, in wat voor tijd we toen leefden. Het commentaar op gebeurtenissen is ook niet belangrijk, dat kan een ieder volgens eigen inzicht invullen. Want dat eraf en toe hectische toestanden waren, is wel duidelijk. Neem nu maar de grote zorg voor alles en iedereen in de 1e zowel als in de 2^e wereldoorlog en de angst, om opgepakt te worden. Waar we toen weinig vanaf wisten, waren de

concentratiekampen en wat er met de Joden gebeurde. Maar ook de offervaardigheid en behulpzaamheid in oorlogstijd. Helaas rezen vaak na die tijd de scheidsmuren weer meters ver omhoog, zodat een bekend persoon verzuchtte: Wat was de vrede mooi, toen het nog oorlog was!

Optocht tijdens de reünie in 2010, waarbij café De Groene Oase gekraakt was en eenmalig weer open, 18 juni 2010 (Bron: www.mijnalbum.nl/Album-RDIWN763-Foto's-in-Marrum.html#L8HCLZZD)

De Marrumers kregen ook hevige emotionele momenten te verwerken, toen de Gereformeerde kerk werd afgebroken. Het duurt een generatie lang, voor die gevoelens zijn vervaagd. Maar er zijn ook prachtige herinneringen aan bijv. de bevrijding in April 1945. De euforie van die ervaring tintelt vaak nog na in de harten van hen, die dat hebben meegemaakt. Zoiets beleef je maar één keer in je leven. Er is natuurlijk veel meer gebeurd dan hierboven is beschreven, en veel zaken zijn niet aan de orde gekomen en daarom is dit niet een volledig geschiedenisverhaal. Ook niet alle belangrijke personen zijn genoemd. Zo blijft er nog iets over om zelf in te vullen.

Als de vraag wordt gesteld: Heeft Marrum nog een toekomst? Dan zeggen wij: Jazeker, dat hangt mede af van verdraagzaamheid, voortvarendheid en zakelijk inzicht van haar bewoners!